

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, el. p. info@teismai.lt

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2021-07-28

Nr. 36P-95-(7.1.10)

I

2021-07-19

Nr. 21-27748

TAIS

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 21-27748

Teisėjų taryboje ir Nacionalinėje teismų administracijoje gautas išvadoms ir nuomonėms pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 12, 28, 31, 34, 36, 37, 39, 41, 45, 74, 76, 78, 791, 81, 90, 911, 912, 101, 104, 105, 119, 120, 122 straipsnių, VI skyriaus pirmojo skirsnio pavadinimo ir VII skyriaus pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-568, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 13, 20, 21, 22, 24, 31, 33, 43, 45, 51, 63, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 77, 78, 81, 84, 99, 123, 127, 128, 129, 130, 1311, 132, 134 ir 157 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-569, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 627, 630, 661 ir 662 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-570, Lietuvos Respublikos administracinių teismų įsteigimo įstatymo Nr. VIII-1030 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-571, Lietuvos Respublikos administracinių teismų reorganizavimo įstatymo projekto Nr. XIVP-572, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 621, 1752, 186, 192, 217 ir 240 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-580 ir Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 7, 36, 39, 45, 48, 531, 532, 54, 551, 57, 61, 63, 691, 76, 78, 84, 85, 88, 912, 913, 914, 915, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 122, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 441 straipsniu ir nauja VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIII-2372 10, 38 straipsnių pakeitimo ir 14, 15, 16 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. XIVP-605“ projekto (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekte siūloma pritarti daliai jame išvardintų įstatymų projektų (toliau – Įstatymų projektai) ir iš esmės pritarti likusiems Įstatymų projektams, kartu pasiūlant Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti juos pagal Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Nutarimo projekto ir su juo susijusių Įstatymų projektų

Lietuvos Respublikos Seimo teisės ir teisėtvarkos komitetas (toliau – STTK) 2021 m. liepos 8 d. raštu Nr. S-2021-3578 kreipėsi į Teisėjų tarybą, Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir Apylinkių teismų teisėjų sąjungą, prašydamas pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymų projektų ir kitų lydinčiųjų įstatymų pakeitimų projektų.

Teisėjų taryba informuoja, kad, pritardama Įstatymų projektų siekiui didinti teismo proceso operatyvumą, teismų sistemos efektyvumą, atvirumą bei skaidrumą, savo pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymų projektais siūlomų naujo teisinio reguliavimo priemonių pateiks STTK nustatytu terminu – iki š. m. rugsėjo 10 d.

Vadovaujantis teisėkūros efektyvumo principu, atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projekte pasisakoma dėl Įstatymų projektų nuostatų ir teikiamos pastabos ir pasiūlymai dėl projektų tobulinimo, Nutarimo nuostatos turėtų būti vertinamos sistemškai kartu su Įstatymų projektų nuostatomis. Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Nutarimo projekto rengėjų nustatytą itin trumpą terminą išvada pateikti (per 5 darbo dienas), informuoja, kad preliminariai įvertinusi Nutarimo projekto nuostatas, iš esmės jam pritaria, tačiau siūlo patobulinti projektą pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Teismo nešališkumas yra viena svarbiausių procesinių garantijų, kuri užtikrinama ir vykdymo procese. Tačiau šios garantijos nėra susiaurinamos atsisakant perteklinio teisinio reguliavimo (išskirtas ribojimas teisėjui spręsti tik vieną iš klausimų priverstinio vykdymo procese) Teismų įstatymo 34 straipsnio 5 dalyje dėl teisėjo galimybės atlikti veiksmus, susijusius su išieškojimo nukreipimu į tam tikrų asmenų turtą. Tiek tokio pobūdžio klausimas, tiek visi kiti klausimai, kurie priskirti teismo kompetencijai vykdymo procese, yra sprendžiami užtikrinant visas procesines garantijas, tarp jų ir teismo nešališkumą. Šie klausimai sprendžiami taikant CPK VI skyriaus nuostatas ir esant pagrindui, teisėjas privalo nusišalinti ar būti nušalintas.

2. Manome, kad įvertinus kartu su Teismų įstatymo pakeitimo projektu teikiamus kitus projektus, Teismų įstatymo 34 straipsnis turėtų būti papildytas nauja dalimi, kurioje būtų apibrėžti objektyvūs kriterijai organizuojant bylų paskirstymo procesą, kai byla bus skiriama nagrinėti Lietuvos apygardos administraciniame teisme arčiausiai pareiškėjo gyvenamosios vietos ar buveinės esančiuose teismo rūmuose.

3. Nutarimo projekto 1.3 papunktį siūlytina papildyti argumentais, kad Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra atskleisti motyvai, kodėl atsisakytina galimybės teismo posėdžius organizuoti telekonferencijų pagalba ar kitais būdais. Telekonferencijos ne tik įtvirtintos galiojančios redakcijos proceso įstatymuose, tačiau yra reglamentuotos ir tarptautiniuose teisės aktuose kaip alternatyva vaizdo konferencijoms. Pvz., pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (toliau – Reglamentas) 10 straipsnio 4 dalį prašantysis teismas gali prašyti prašomojo teismo renkant įrodymus naudoti ryšio technologiją, pirmiausia vaizdo konferencijos *ir telekonferencijos* būdą. Pagal Reglamento 17 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias tiesioginį įrodymų rinkimą, centrinė įstaiga arba kompetentinga institucija skatina naudoti tokias ryšio technologijas, kaip vaizdo konferencijos *ir telekonferencijos*. Analogiškų nuostatų dėl telekonferencijų ir kitų nuotolinio ryšio technologijų naudojimo nėra atsisakoma ir 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (preambulės 21-23 punktai, 12 straipsnio 4 dalis ir kt.), kuris bus pradėtas taikyti nuo 2022 m. liepos 1 d. Šiame kontekste svarbu paminėti, kad, atsižvelgus į Reglamento nuostatas, prašomasis teismas prašymą vykdo pagal savo nacionalinę teisę ir naudoja specialią ryšių technologiją (visų pirma vaizdo konferenciją ar *telekonferenciją*), nebent tai yra nesuderinama su jo nacionaline teise, arba prašomasis teismas to negali daryti dėl didelių praktinių sunkumų.

4. Nutarimo 1.7 papunktį siūlytina papildyti šiomis pastabomis. Teismų įstatymo pakeitimo projekte numatytas įvertintų pretendentų į teisėjus sąrašas, sudaromas atitinkamos teismų pakopos ir jurisdikcijos pagrindu, tačiau projekte nėra numatyta, kokie subjektai ir (arba) kokiame teisės akte turi įgaliojimus reglamentuoti tokio sąrašo sudarymo tvarką, kriterijus. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina Teismų įstatymo pakeitimo projekte tiesiogiai numatyti, kokie subjektai turi įgaliojimus reglamentuoti minėto sąrašo sudarymo taisyklės ir (arba) kokiame teisės akte jos bus

reglamentuotos. Be to, atsižvelgiant į šio sąrašo svarbą formuojant teisėjų korpusą, tikslinga įstatymo lygiu nustatyti pagrindinius šio sąrašo formavimo principus. Taip pat pastebėtina, kad nėra aišku, kokią įpareigojamąją galią sudarytas įvertintų pretendentų į teisėjus sąrašas turės Lietuvos Respublikos Prezidentui ir kokiais principais vadovaujantis bus parenkami teisėjai iš šio sąrašo. Iš esmės turėtų būti aiškiai apibrėžta, ar bus laikomasi eilės sąrašo. Šių nuostatų sureguliacija reikšmingas ne tik atrankų skaidrumo, bet ir pretendentų į teisėjus teisėtų lūkesčių aspektu.

Manome, kad netikslinga atsisakyti Teismų įstatymo 55⁷ straipsnio 3 dalyje pateiktos nuorodos į šių klausimų nagrinėjimą taikant CPK taisykles. Taip būtų užtikrintas teisinis aiškumas, kad ir nagrinėjant procedūrinius teisėjų atrankos aspektus yra taikomos CPK nuostatos, taip užtikrinant visas procesines garantijas tokios peržiūros metu.

5. Nutarimo 6.1 papunktį siūlytina papildyti pastaba (pasiūlymu) dėl analogiškos nuostatos, kuri nustatyta Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo projektu siūlomame šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalies 10 punkte, įtvirtinimo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) straipsniuose, reglamentuojančiuose procesinių dokumentų turinį (ANK 624 straipsnio 2 dalyje, 662 straipsnio 2 dalyje), siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo ir sistemiškumo.

Dėl papildomo finansavimo Įstatymų nuostatomis įgyvendinti

Nutarimo projekto lydraštyje prašoma Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) pateikti skaičiavimus, kiek papildomų valstybės biudžeto lėšų gali reikėti siekiant kompensuoti administracinio teismo teisėjų vykdymo nagrinėti bylos į kitus teismo rūmus atvejais išlaidas bei užtikrinti papildomas organizacines priemones (pavyzdžiui, suteikti kompiuterinę įrangą ar pan.), taip pat prašoma įvertinti šių Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodytus duomenis dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio.

Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodyta, kad priimtiems Teismų įstatymo pakeitimo projektui ir su juo susijusių įstatymų pakeitimo projektams įgyvendinti, kiek tai susiję su galimybės rengti teismo posėdžius ar atlikti procesinius veiksmus nuotoliniu būdu užtikrinimu, Administracijos pateiktais duomenimis, bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos, skirtos kompiuterinės technikos plėtrai, mikrofonams, kameroms, papildomos centralizuotos vaizdo konferencinės įrangos įsigijimui, jos palaikymui, taip pat tokių programų kaip „Zoom“ ar kitos vaizdo konferencinės įrangos licencijų įsigijimui ir palaikymui. Tam reikia **ne mažiau nei 300 000 eurų** – bent 100 000 eurų kompiuterinės technikos atnaujinimui ir bent 200 000 eurų vaizdo konferencinės įrangos (stacionarios ir (arba) mobilios) įsigijimui, palaikymui, ryšio pajėgumų didinimui bei „Zoom“ licencijų įsigijimui, palaikymui. Taip pat, kiek tai susiję su Lietuvos apygardos administracinio teismo įsteigimu ir šio teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareiginės algos koeficientų perskaičiavimu taip, kad jie atitiktų Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo reikalavimus, Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo pateiktais skaičiavimais, nuo 2023 m. sausio 1 d. papildomai **kasmet reikės daugiau nei 35 000 eurų**.

Manome, kad aiškinamajame rašte nurodytos pinigų sumos nėra pakankamos, tinkamai įgyvendinti projektais siekiamų tikslų.

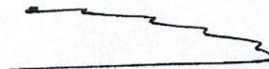
Papildomo finansavimo, reikalingo kompensuoti Lietuvos apygardos administracinio teismo teisėjų vykdymo nagrinėti bylos į kitus teismo rūmus išlaidas bei užtikrinti jiems papildomas organizacines priemones (pvz., suteikti kompiuterinę įrangą), dydį lemia daug faktorių:

prognozuotino vykimo (išvažiuojamųjų teismo posėdžių) skaičius per atitinkamą laikotarpį, teismų personalo (vairuotojų, teismo posėdžių sekretorių) išteklių, atstumai tarp reorganizavime dalyvaujančių teismų (teismo rūmų), teismų (teismo rūmų) valdomų transporto priemonių skaičius ir techninė būklė, papildomų teismo posėdžių salių įrengimo poreikis, kompiuterinės technikos, skirtos vykstančiam į kitus rūmus teisėjui ir teismo posėdžių sekretoriui, poreikis ir kt. Be to, reikalinga įvertinti tikimybę, kad dėl vykimo į kitus teismo rūmus dėl objektyvių priežasčių gali būti viršytos teismo personalo darbo dienos laiko normos bei mokama už viršvalandinį darbą.

Siekiant pagrįsti pagal nurodytus kriterijus reikalingo papildomo finansavimo poreikį, reikalinga bylų statistinių duomenų, teismų žmogiškųjų išteklių, techninės infrastruktūros analizė, todėl šiuo metu nurodyti būtino finansavimo dydžio nėra objektyvių galimybių. Šiuos duomenis ir jų pagrindimą Teisėjų taryba pateiks STTK nustatytu terminu teikdama išvadą dėl Įstatymų projektų.

Teisėjų tarybos narys,
atliekantis Teisėjų tarybos pirmininko funkcijas

Gražvydas Poškus

Rimantė Valkavičienė, tel. (8 5) 251 4295, el. p. rimante.valkaviciene@teismai.lt
Justinas Bagdžius, tel. (8 5) 251 4125, el. p. justinas.bagdžius@teismai.lt
Jovita Ramanauskienė, tel. (8 5) 251 4123, el. p. jovita.ramanauskiene@teismai.lt

(originalas siunčiamas nebus)

LIETUVOS
TEISMAI